

TOSHKENT PEDIATRIYA TIBBIYOT INSTITUTI

“TASDIQLAYMAN”

Toshkent pediatriya tibbiyot
instituti rektori
B.T.Daminov

2022 yil

EPILEPSIYA VA BOLALARDAGI PAROKSIZMAL HOLATLAR MODULI DASTURI

Bilim sohasi:	900000	- Sog'liqni saqlash va ijtimoiy ta'minot
Ta'lim sohasi:	910000	- Cog'liqni saqlash
Mutaxassislik:	70910305	- Bolalar nevrologiyasi

Toshkent – 2022

Tuzuvchilar:

YO. N. Madjidova - Toshkent Pediatriya Tibbiyot Instituti Asab kasalliklari, bolalar asab kasalliklari va tibbiy genetika kafedrası mudiri, t.f.d., professor.

Taqrizchilar:

G.Q. Sodiqova Toshkent Pediatriya Tibbiyot Instituti Asab kasalliklari, bolalar asab kasalliklari va tibbiy genetika kafedrası professori, t.f.d.

F.X. Murotov Toshkent Tibbiyot Akademiyasi Asab kasalliklari kafedrası professori, t.f.d.

Modul dasturi Toshkent pediatriya tibbiyot institutida ishlab chiqildi.

Modul dasturi Toshkent Pediatriya Tibbiyot instituti MUK yigilishida ko'rib chiqilgan va tasdiklashga tavsiya berilgan. (2022 yil “__” avgust “____” – sonli bayonnoma).

Modul dasturi Toshkent Pediatriya Tibbiyot instituti Kengashida ko'rib chiqilgan va tasdiqlangan. (2022 yil “_24_” avgust “__1__” – sonli bayonnoma).

Modul dasturi Toshkent Pediatriya Tibbiyot instituti Kengashida ko'rib chiqilgan va tasdiqlangan. (2022 yil “_31_” avgust “__314__” – sonli buyruq 3- ilova).

1. O'quv modulining dolzarbligi va oliy ta'limdagi o'rni

Epilepsiya va bolalardagi paroksizmal holatlar moduli o'quv rejaning klinik modullar blokiga taalluqli bo'lib, 2 ta (3-4) semestrda o'qitiladi. Epilepsiya va bolalardagi paroksizmal holatlar moduli bo'lajak mutaxassisni kasbiy bilim, ko'nikma va malakalarni rivojlantiradi, talaba tomonidan bemor bilan bo'layotgan muammolarni aniq tasavvur qila olish, muloqot qilish, tibbiyot muassasalarida o'zini tutish, bemorlarni mustaqil kuratsiya qilishni o'rgatadi.

Modulni o'qitish uchun umumiy nevrologiya va bolalik davri nevrologiyasi va perinatal patologiya va bolalarda asab tizimining orttirilgan kasalliklari modullari nazariy zamin bo'lib xizmat qiladi. Epilepsiya va bolalardagi paroksizmal holatlar moduli keyinchalik tug'ma patologiyalar va bolalar irsiy kasalliklari modullari uchun nazariy zamin bo'lib xizmat qiladi.

2. O'quv modulining maqsadi va vazifalari

2.1. Modulning maqsadi - epilepsiya va bolalardagi paroksizmal holatlar moduli davlat ta'lim standartlari va malaka talablarida talabaning bilimi, ko'nikma va malakalariga qo'yilgan talablarga muvofiq o'quv rejaga kiritilgan muayyan modul tomonidan mehnat bozori talablariga javob beradigan mutaxassislarni sifatli tayyorlash.

2.2. Modulning vazifalari:

- epilepsiya va bolalardagi paroksizmal holatlarni kelib chiqishi, patogenezi, klinikasi va davolashni o'rganish, tashhishlashda zamonaviy tashhisiy usullarni qo'llay bilish;
- nevrologiya amaliyotida tashhis qo'yish va davolashda kerakli miqdorda qo'llanuvchi choralarga oid ko'nikmani rivojlantirish;
- kundalik nevrolog amaliyotida qo'llanuvchi zamonaviy laboratoriya va instrumental tekshirishlarni chuqur tahlil qila bilish;
- epilepsiya va bolalardagi paroksizmal holatlarga, bolalarda komatoz holatlarga chalingan bemorlarga yuqori malakali yordamni ko'rsata bilishga oid ko'nikmalarni rivojlantirish;
- epilepsiya va bolalardagi paroksizmal holatlar, hamda bolalarda komatoz holatlarga chalingan bemorlarga tegishli sotsial va rehabilitatsiya choralarni o'tkazishga oid bilimlarni rivojlantirish;
- epilepsiya va bolalardagi paroksizmal holatlar, hamda bolalarda komatoz holatlarga chalingan bemorlar sonini kamaytirishga oid profilaktik choralarni, ilmiy tekshirish va pedagogik faoliyatni amalga oshirishga taalluqli ko'nikmalarni, tashkiliy-uslubiy va administrativ-boshqaruvchilik faoliyatiga doir ko'nikmalarni rivojlantirish.

2.3. Modul bo'yicha talabalarning bilim, ko'nikma va malakalariga qo'yiladigan talablar:

Talaba:

- Epilepsiyalar tasnifi. Bolalarda tutqanoq sindromlari tasnifi. Ikkilamchi generalizatsiyalashgan epilepsiya. Parsial epilepsiya. Epilepsiya genetikasi. Vest sindromi. Lenoks-Gasto sindromi. Somatogen tutqanoqlar. Spazmofiliya. Epileptiform tutqanoqlar. Epileptik status.
- Bolalarda prekomatoz va komatoz holatlar. Bolalarda yallig'lanish genezli serebral komalar. Bosh miya o'smalarida serebral koma. Bolalarda tutqanoq genezli serebral komalar. Bolalarda travmatik genezli komatoz holatlar. Bolalarda qon-tomir genezli komatoz holatlar. Bolalarda somatik komalar. Bolalardagi nodifferensiallashgan komatoz holatlar. Bolalardagi differensiallashgan komatoz holatlar to'g'risida ***tasavvurga ega bo'lishi***;
- Epilepsiya va bolalardagi paroksizmal holatlar, hamda bolalardagi komatoz holatlari kelib chiqishining xavf omillarini, ya'ni genetik, bosh miya jarohatlari, tug'ma anomaliyalar, infeksiyalar, metobalik buzilishlar, intoksikatsiyalar, neyrodegeneratsiyalar va serebrovaskulyar kasalliklarini kelib chiqish mexanizmini; epilepsiya va bolalardagi paroksizmal holatlarga chalingan bemor bolalarni davolash va rehabilitatsiya tamoyillari, laborator-instrumental tekshirishlarni o'tkazish uchun ko'rsatmalarni; bolalardagi epilepsiya va paroksizmal holatlarning, bolalardagi komatoz holatlarining klinik va tashhis mezonlarini ***bilishi va ulardan foydalana olishi***;
- Epilepsiya va bolalardagi paroksizmal holatlarini boshqa kasallik klinik holatlardan farqlay olish, ambulator davo muolajalarini tayinlash, kerak bo'lganda esa statsionar davolanishga yoki mutaxassis ko'rigiga yuborish, laborator-instrumental tekshirishlarni tahlil qilish, rehabilitatsiya va dispanserizatsiya o'tkazish, nogironlik darajasini aniqlash ***malakalariga (shu jumladan klinik amaliy ko'nikmalariga) ega bo'lishi kerak***.

3. Asosiy qism

3.1. Modulda ma'ruza mashg'ulotlari mavzulari va mazmuni, tashkil bo'yicha umumiy ko'rsatma va tavsiyalar:

Modulda ma'ruza mashg'ulotlari ko'zda tutilmagan.

3.2. Modulda amaliy mashg'ulotlarning mavzulari, tashkil etish bo'yicha umumiy ko'rsatma va tavsiyalar:

Amaliy mashg'ulotlarda magistrlar epilepsiya va bolalardagi paroksizmal holatlar ga tashhis qo'yish, davolash va rehabilitatsiya mezonlarini o'rganadilar.

3.2.1. Amaliy mashg'ulotlarning mavzular ro'yxati:

3 semestr

1.Epilepsiya va bolalardagi paroksizmal holatlar

1-mavzu. Epilepsiyalar tasnifi. Bolalarda tutqanoq sindromlari tasnifi. Ikkilamchi generalizatsiyalashgan epilepsiya. Klinik-diagnostik kriteriyalar, terapiyasi.

- 2- mavzu.** Epilepsiya genetikasi va bolalarda tekshirish usullari.
- 3- mavzu.** Rolandik epilepsiya. Klinikasi, diagnostika va terapiyasi.
- 4-mavzu.** Parsial epilepsiya. Klinik-diagnostik kriteriylari, terapiyasi.
- 5-mavzu.** Vest sindromi. Lenoks-Gasto sindromi.
- 6-mavzu.** Drave sindromi. Klinikasi, diagnostika va terapiyasi.
- 7-mavzu.** Somatogen tutqanoq holati. Klinik-diagnostik kriteriylari va terapiyasi. Olib borish taktikasi. Prognoz.
- Spazmofiliya. Klinik-diagnostik kriteriylari va terapiyasi. Terapiya. Olib borish taktikasi.
- 8-mavzu.** Epileptiform tutqanoqlar. Epileptik status. Klinik-diagnostik kriteriylari. Urgent terapiya.
- 9-mavzu.** Bolalarda tutqanoq holatlarini davolash. Davolash standartlari, shoshilinch yordam ko'rsatish, olib borish taktikasi, rehabilitatsiyasi.
- 10-mavzu.** Bolalardagi epilepsiyada ketogen diyeta.
- 11-mavzu.** Epilepsiya strategiyasini tanlashda keng terapevtik spektrli ta'sirga ega antiepileptik preparatlarning afzalligi.
- 12-mavzu.** Epilepsiyali bemorlarda profilaktika, tibbiy-ijtimoiy rehabilitatsiya, dispanserizatsiya masalalari.

4 semestr

2. Bolalarda komatoz holatlar.

- 1-mavzu.** Bolalarda komatoz holatlarning tasnifi.
- 2-mavzu.** Komatoz holatlarning patogenezi, patomorfologiyasi. Prekomatoz holatlarning og'irlik darajalari.
- 3-mavzu.** Bolalarda yallig'lanish genezli serebral komalar. Klinik-diagnostik kriteriylar, shoshilinch terapiya.
- 4-mavzu.** Bosh miya o'smalarida serebral koma. Klinik-diagnostik kriteriylar, shoshilinch terapiya.
- 5-mavzu.** Bolalarda tutqanoq genezli serebral komalar. Klinik-diagnostik kriteriylar, shoshilinch terapiya.
- 6-mavzu.** Bolalarda travmatik genezli komatoz holatlar. Klinik-diagnostik kriteriylar, shoshilinch terapiya.
- 7-mavzu.** Bolalarda qon-tomir genezli komatoz holatlar. Klinik-diagnostik kriteriylar, shoshilinch terapiya.
- 8-mavzu.** Bolalarda somatik komalar. Klinik-diagnostik kriteriylar, shoshilinch terapiya.
- 9-mavzu.** Bolalardagi nodifferensiallashgan komatoz holatlarda urgent terapiya. Davolash standartlari.
- 10-mavzu.** Bolalardagi differensiallashgan komatoz holatlarda urgent terapiya. Davolash standartlari.

3.2.2. Amaliy mashg'ulotlarni tashkil etish bo'yicha umumiy ko'rsatma va tavsiyalar:

Amaliy mashg'ulotlar multimedia qurilmalari bilan jihozlangan klinikaning qabul bo'limida, statsionarda navbatchilik qilib, bemorlarni taxlil qilib, ertalabki konferensialarda, har bir amaliy mashg'ulotga talaba prezentatsiya tayyorlab ishtirok etadi.

Amaliy mashg'ulotlarni o'tkazishda quyidagi didaktik tamoyillarga amal qilinadi:

- amaliy mashg'ulotlarni maqsadini aniq belgilab olish;
- o'qituvchining innovatsion pedagogik faoliyati bo'yicha bilimlarni chuqurlashtirish imkoniyatlariga talabalarda qiziqish uyg'otish;
- talabada natijani mustaqil ravishda qo'lga kiritish imkoniyatini ta'minlash;
- talabani nazariy-metodik jihatdan tayyorlash va h.k.

3.2.3. Modulni o'qitish davomida egallanadigan amaliy ko'nikmalar va kompetensiyalar:

Modul davomida egallanadigan amaliy ko'nikmalar ro'yhati:

O'quv (klinik) amaliyotini o'tish davrida talabalar quyidagi amaliy ko'nikmalarni o'zlashtirishlari ko'zda tutilgan.

- nevrologik statsionarda bemorlarga tashxis qo'yish, epilepsiya va bolalardagi paroksizmal holatlarda kasalliklarning shikoyatlarini (asosiy, yondosh), kasallik kelib chiqish tarixini, hayot anamnezini yig'isha bilish;
- nevrologik statusini tekshirish;
- nevrologik bo'limda epilepsiya va paroksizmal holatli bemorlarni olib borishni;
- zarur tashxislash funksional usullarini (EEG, MRT) to'g'ri tanlash;
- zarur tibbiy hujjatlarni olib borish (ambulator karta, kasallik tarixi);
- individual reabilitatsion dastur va reabilitatsiya retseptlarini tuzish.

Modul davomida egallanadigan kompetensiyalar (nomi, kodi) ro'yxati:

Abstrakt fikr yuritish, xodisalarni tahlil va sintez qilish qobiliyatiga ega bo'lish;

Dunyoqarashni shakllantirish uchun falsafiy bilimlarning asoslaridan foydalanish qobiliyati;

Nostandart vaziyatlarda harakat qilish qobiliyati, qabul qilingan qarorlar uchun ijtimoiy va ahloqiy javobgarlikni olishga tayyorlik;

O'z-o'zini rivojlantirishga, anglashga, o'qishga, ijodiy salohiyatdan foydalanishga tayyorlik;

Favqulodda vaziyatlarda birinchi tibbiy yordam texnikasini, himoya usullarini qo'llashga tayyorlik;

Kasbiy faoliyatning standart vazifalarini axborot, bibliografik manbalar, biotibbiyot terminologiyasi, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari va axborot xavfsizligining asosiy talablarini hisobga olgan holda hal qilishga tayyorlik;

Professional faoliyatdagi muammolarni hal qilish uchun og'zaki va yozma ravishda rus va xorijiy tillarda muloqot qilishga tayyorlik;

Tibbiy xujjatlarni yuritishga tayyorgalik;

Kasbiy muammolarni hal qilishda dori vositalarini va ularning kombinatsiyalarini tibbiy maqsadlarda ishlatishga tayyorlik;

Bemorlarga birlamchi tibbiy yordam ko'rsatishni tashkil yetish va dastlabki tibbiy sanitar yordam ko'rsatishni ta'minlashga tayyorlik;

Tibbiy yordam ko'rsatishda ko'zda tutilgan tibbiy asboblardan foydalanishga tayyorlik.

Modul davomida o'quv (klinik) amaliyotni tashkil etish bo'yicha umumiy ko'rsatma va tavsiyalar:

Talabalarning o'quv klinik amaliyoti bo'limlarda o'tkaziladi. Amaliy mashg'ulotda amaliy ko'nikmalarga o'rgatish jarayoni batafsil rejalashtiriladi va 4 bosqichni o'z ichiga oladi:

1. Kirish qismi – mashg'ulotning maqsadi va vazifalari aniqlanadi, o'rganilayotgan ko'nikmadan foydalanishning motivatsion asosi, uning nazariy jihatlari muhokama qilinadi.

2. Ko'nikmani namoyish qilib berish va ko'p marta mashq qilish – bunda ko'nikmani bosqichlarga to'g'ri taqsimlashga alohida e'tibor qaratiladi. Teskari aloqani olgunga qadar, ya'ni o'rganayotgan shaxs mustaqil, biroq pedagog nazorati ostida bajara olganda, ko'nikmani bajarishning barcha bosqichlarini umumlashtirish va mulyajlarda, o'zaro bir-birida ko'p marta mashq qilish va faqat ko'nikmaga ega bo'lgandan so'ng bemorda qo'llaguncha, har bir bosqich namoyish qilinadi va ishlab chiqiladi.

3. O'rganilgan amaliy ko'nikmalarni bevosita klinika qabul bo'limi, statsionardagi bemorlarda amaliy ko'nikmalar bajariladi.

4. Ushbu ko'nikmaning bemorga tashxis qo'yish uchun ahamiyati va uni turli vaziyatlarda qo'llash muhokama qilinadi.

Talabalarga bajarilayotgan amallar algoritmi mavjud bo'lishi lozim (kafedraning uslubiy qo'llanmasida kasbiy yo'riqnomalar batafsil yoritilgan, o'quv xonasi devoriga sxema ko'rinishida osib qo'yilgan bo'lishi lozim). O'qituvchi nazorat qiladi va kerak bo'lganda talabalar ishidagi xatoliklarni to'g'rileydi. Talaba, uning xatosi nimada ekanligini, o'qituvchiga va boshqa talabalarga tushuntirib beradi va so'ngra muolajani takrorlaydi. Interfaollik shunda namoyon bo'ladiki, bunda boshqa talabalar ekspert sifatida chiqishga va o'qitilayotgan talabaning amaliy ko'nikmani to'g'ri o'zlashtirganligini baholashga tayyor bo'lishlari lozim.

Mashg'ulot so'nggida o'qituvchi har bir talabaning amaliy ko'nikmani o'zlashtirganlik darajasini baholaydi. Talaba amaliy ko'nikmani o'zlashtira olmagan vaziyatlarda, mashg'ulotdan tashqari vaqtda mustaqil o'zlashtirish tavsiya etiladi.

4. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar, tashkil etish bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

4.1. Tavsiya etilayotgan mustaqil ishlarning mavzular ro'yxati:

3 semestr

1. Xalqaro epilepsiya klassifikatsiyasi ILAE 2017.
2. Zamonaviy antikonvulsiv dorilar.
3. Bosh miyaning rivojlanishi va epilepsiya.
4. Epilepsiya va mitoxondrial o'zgarishlar.
5. Epilepsiya bilan og'rigan bemorlarning tibbiy ijtimoiy muammolari va hayot sifati.
6. Simptomatik epilepsiyaning xirurgik davosi.
7. Epilepsiyada komorbid holatlar.

4 semestr

8. Koma va "miya o'limi".
9. Prekoma holatlar.
10. Komaning darajalari.
11. Komadan keyingi holatni rehabilitatsiyasi va davolash.

4.2. Tavsiya etilayotgan mustaqil ishlarning shakllari:

Epilepsiya va bolalardagi paroksizmal holatlar moduli bo'yicha tavsiya etilayotgan mustaqil ishlar modul tizimida turli xil keys (konkret bemorning kasallik tarixi), vaziyatli masala va testlar shaklida amalga oshiriladi.

4.3. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlarni tashkil etish bo'yicha umumiy ko'rsatma va tavsiyalar:

Epilepsiya va bolalardagi paroksizmal holatlar moduli bo'yicha mustaqil ish auditoriya va auditoriyadan tashqari o'tkaziladi.

Talaba mustaqil ishni tashkil etishda quyidagi shakllardan foydalanadi:

- auditoriya mashg'ulotlaridan tashqari trenajyor, mulyaj va simulyatsion zallarda markazlarda tasdiqlangan amaliy ko'nikmalarni bajarish va amaliy ko'nikmalarni o'zlashtirish daftarlarida aks ettirish;

- tibbiyot OTM klinikalari va klinik o'quv bazalarida auditoriyadan tashqari tashkillashtirilgan klinik navbatchilikda, tasdiqlangan navbatchi shifokor nazoratida amaliy ko'nikmani (kasallik tarixini yozish) bajarish va navbatchilik daftarlarida aks ettirish;

- ayrim nazariy mavzularni o'quv adabiyotlari yordamida mustaqil o'zlashtirish;

- berilgan mavzu bo'yicha axborot (referat) tayyorlash;

- modulning bo'limlari yoki mavzulari ustida maxsus yoki ilmiy adabiyotlar (monografiyalar, maqolalar) bo'yicha ishlash va ma'ruzalar qilish;

- vaziyatli masala konkret holatni tahlili;

- klinik muammolarga yo'naltirilgan vaziyatli masalalar yechish;
- CASE (real bemorning kasallik tarixini tahlil) qilish;
- o'tilgan mavzular buyicha testlar tayyorlash.

Epilepsiya va bolalardagi paroksizmal holatlar moduli bo'yicha kurs ishi rejada ko'zda tutilmagan.

Modul bo'yicha talabalar bilimni nazorat qilish turlari va baholash mezonlari

Epilepsiya va bolalardagi paroksizmal holatlar moduli bo'yicha nazorat turlari va baholash mezonlari haqidagi ma'lumot modul bo'yicha birinchi mashg'ulotda talabalarga e'lon qilinadi.

Talabalarining modul bo'yicha o'zlashtirish darajasining Davlat ta'lim standartlariga muvofiqligini ta'minlash uchun quyidagi nazorat turlari o'tkaziladi:

- joriy nazorat (JN);
- oraliq nazorat(ON);
- yakuniy nazorat (YAN).

Modulga ajratilgan kreditlar nazorat turlari bo'yicha quyidagicha taqsimlanadi:

№	Nazorat turi	Kredit soni
1.	Joriy nazorat	9
2.	Oraliq nazorat	
3.	YAkuniy nazorat	
	JAMI	9

JORIY NAZORAT (JN)

Joriy nazoratda talabaning modul mavzulari bo'yicha bilim, amaliy ko'nikma va kompetensiyalarni egallash darajasini aniqlash va baholab borish ko'zda tutiladi. Epilepsiya va bolalardagi paroksizmal holatlar moduli bo'yicha JN og'zaki, o'rgatuvchi-nazorat testlari, tarqatma materiallari bilan ishlash, vaziyatli masalalar, mulyaj va fantomlarda ishlash ma'lumotlarini o'rganish, bemorlar bilan ishlash, uyma berilgan vazifalarni tekshirish va shu kabi boshqa shakllarda o'tkazilishi mumkin.

Baholashda talabaning bilim darajasi, amaliy mashg'ulot materiallarini o'zlashtirishi, nazariy material muhokamasida va ta'limning interaktiv usullarida ishtirokining faollik darajasi, shuningdek, amaliy bilim va ko'nikmalarni o'zlashtirish darajasi, kompetensiyalarni egallash (ya'ni nazariy, analitik va amaliy yondoshuvlar) hisobga olinadi.

Har bir mashg'ulotda barcha talabalar baholanishi shart. Maksimal ball 100, o'tish bali 55 ball.

Joriy nazoratda talabalar bilimni ta'lim modeliga asoslangan xolda quyidagi bosqichlarda amalga oshiriladi: nazariy va amaliy qism.

Joriy nazorat uchun 9 kredit ajratiladi:

Epilepsiya va bolalardagi paroksizmal holatlar – 5 kredit;

Bolalarda komatoz holatlar – 4 kredit.

Talaba xar bir bo'limdan belgilangan kreditlarni to'plagandan keyingina yakuniy nazoratga kiritiladi.

Modul bo'yicha talaba reytingi quyidagicha aniqlanadi:

Ball	ECTS baho	ECTS ning ta'rifi		Bah o	Ta'rifi
86-100	A	"a'lo" – a'lo natija, minimal hatoliklar bilan	modul dasturining barcha bo'limlari bo'yicha tizimli, to'la va chuqur bilimga ega bo'lishi, zarur dalillar bilan asoslay olishi; terminologiyadan (shu jumladan, ilmiy, xorijiy tilda ham) aniq, o'z o'rnida foydalanishi, savollarga javobni mantiqan to'g'ri, stilistik savodli ravishda ifodalashi; muammoli savollarni aniqlashi, o'z qarashlarini ilmiy-amaliy tilda asoslab bera olishi; modulning tayanch tushunchalarini bilishi va uni qisqa vaqt ichida ilmiy va amaliy masalalarni yechishda samarali qo'llay olishi; nostandart vaziyatlarda muammolarni mustaqil va ijodiy hal qila olish qobiliyatini ko'rsata olishi; amaliy ko'nikmalarni mustaqil ravishda to'liq bajara olishi (sifati va belgilangan soni jihatdan) va kompetensiyalarni to'liq egallashi; amaliy masalalarni qisqa, asoslangan va ratsional ravishda hal etishi; modul dasturida tavsiya etilgan asosiy va qo'shimcha adabiyotlarni to'liq va chuqur o'zlashtirishi; modul bo'yicha nazariyalar, konsepsiyalar va yo'nalishlar mohiyatini	5	a'lo

			<p>anglash, ularga tanqidiy baho berish va boshqa modullar ilmiy yutuqlarini qo'llay olishi;</p> <p>nazariy va amaliy mashg'ulotlarda butun semestr mobaynida ijodiy va mustaqil qatnashishi, guruhli muhokamalarda faol bo'lishi, vazifalarni bajarishda yuqori madaniyat darajasiga ega bo'lishi lozim;</p>		
81-85	B	"juda yaxshi" – o'rtadan yuqori natija, ayrim hatoliklar bilan	<p>modul dasturining barcha bo'limlari bo'yicha tizimli, to'la va chuqur bilimga ega bo'lishi, zarur dalillar bilan asoslay olishi;</p> <p>terminologiyadan (shu jumladan, ilmiy, xorijiy tilda ham) aniq, o'z o'rnida foydalanishi, savollarga javobni mantiqan to'g'ri, stilistik savodli ravishda ifodalashi;</p> <p>o'z fikrini isbotlashda yoki boshqa nazariy materialni bayon qilishda yuzaga kelgan noaniqliklarni mustaqil bartaraf eta olishi;</p> <p>modulning tayanch tushunchalarini bilishi, qisqa vaqt ichida ilmiy va kasbiy vazifalarni qo'yish hamda hal qilishda undan unumli foydalanishi;</p> <p>standart vaziyatlarda muammolarni o'quv dasturi doirasida mustaqil hal qila olishi;</p> <p>amaliy ko'nikmalarni mustaqil ravishda to'liq bajara olishi (sifati va belgilangan soni jihatdan) va kompetensiyalarni to'liq egallashi;</p> <p>amaliy mashg'ulotlarda normativ-huquqiy hujjatlarni yaxshi bilishini namoyish qilishi, ushbu bilimlarni yangi vaziyatlarda to'g'ri (lekin doim ham ratsional emas) qo'llay olishi, bajarilgan ish natijalarini yetarli darajada rasmiylashtira olmaganligi;</p> <p>modul dasturida tavsiya qilingan asosiy adabiyotlarni o'zlashtirishi;</p> <p>o'rganilayotgan modul bo'yicha nazariyalar, konsepsiyalar va yo'nalishlar mohiyatini anglay olishi va ularga tanqidiy baho berishi;</p> <p>nazariy va amaliy mashg'ulotlarda butun semestr mobaynida ijodiy va mustaqil qatnashishi, guruhli muhokamalarda faol bo'lishi, vazifalarni</p>	4	yaxshi

			bajarishda juda yaxshi madaniyat darajasiga ega bo'lishi lozim;		
71-80	C	"yaxshi" – o'rtacha natija, sezilarli hatoliklar bilan	<p>modul dasturining barcha bo'limlari bo'yicha tizimli, to'la va chuqur bilimga ega bo'lishi, zarur dalillar bilan asoslay olishi, ammo bir oz kamchiliklar bilan;</p> <p>terminologiyadan (shu jumladan, ilmiy, xorijiy tilda ham) aniq, o'z o'rnida foydalanishi, savollarga javobni mantiqan to'g'ri, stilistik savodli ravishda ifodalashi;</p> <p>o'z fikrini isbotlashda yoki boshqa nazariy materialni bayon qilishda yuzaga kelgan noaniqliklarni mustaqil bartaraf eta olishi;</p> <p>modulning tayanch tushunchalarini bilishi, qisqa vaqt ichida ilmiy va kasbiy vazifalarni qo'yish hamda hal qilishda undan unumli foydalanishi;</p> <p>standart vaziyatlarda muammolarni o'quv dasturi doirasida mustaqil hal qila olishi;</p> <p>amaliy ko'nikmalarni mustaqil ravishda bajara olishi (sifati va belgilangan soni jihatdan) va kompetensiyalarni egallashi, ammo bir oz kamchiliklar bilan;</p> <p>amaliy mashg'ulotlarda normativ-huquqiy hujjatlarni yaxshi bilishini namoyish qilishi, ushbu bilimlarni yangi vaziyatlarda to'g'ri (lekin doim ham ratsional emas) qo'llay olishi, bajarilgan ish natijalarini yetarli darajada rasmiylashtira olmaganligi;</p> <p>modul dasturida tavsiya qilingan asosiy adabiyotlarni o'zlashtirishi;</p> <p>o'rganilayotgan modul bo'yicha nazariyalar, konsepsiyalar va yo'nalishlar mohiyatini anglay olishi va ularga tanqidiy baho berishi;</p> <p>nazariy va amaliy mashg'ulotlarda butun semestr mobaynida ijodiy va mustaqil qatnashishi, guruhli muhokamalarda faol bo'lishi, vazifalarni bajarishda yaxshi darajaga ega bo'lishi lozim;</p>		
60-70	D	"qoniqarli" – sust natija, qo'pol	davlat ta'lim standartlari (talablari) doirasida yetarli bilim hajmiga ega bo'lishi;	3	Qoni qarli

		<p>kamchiliklar bilan</p>	<p>terminologiyani ishlatishi, savollarga javoblarni to'g'ri bayon qilishi, lekin bunda ayrim xatolarga yo'l qo'yishi;</p> <p>javob berishga yoki ayrim maxsus ko'nikmalarni namoyish qilishda qiynalganda, modul bo'yicha asosiy tushunchaga ega ekanligini namoyish etishi;</p> <p>amaliy ko'nikmalarni (sifati va belgilangan soni jihatdan) mustaqil ammo hatoliklar bilan to'liq bajara olishi;</p> <p>kompetensiyalarni mustaqil, ammo hatoliklar bilan egallashi;</p> <p>modulining umumiy tushunchalari bo'yicha qisman bilimga ega bo'lishi va uni standart (namunaviy) vaziyatlarni hal etishda qo'llay olishi;</p> <p>pedagog xodim yordami bilan standart vaziyatlarni hal eta olishi;</p> <p>o'qilayotgan modul bo'yicha asosiy nazariyalar, konsepsiyalar va yo'nalishlar mohiyatini anglashi, ularga baho bera olishi;</p> <p>nazariy va amaliy mashg'ulotlarda pedagog xodim rahbarligida qatnashishi, vazifalarni bajarishda yetarli madaniyat darajasiga ega bo'lishi lozim;</p>		
55-59	E	<p>"o'rta" – minimal natijaga teng</p>	<p>davlat ta'lim standartlari (talablari) doirasida qoniqarli bilim hajmiga ega bo'lishi;</p> <p>terminologiyani ishlatishi, savollarga javoblarni to'g'ri bayon qilishi, lekin bunda ayrim qo'pol xatolarga yo'l qo'yishi;</p> <p>javob berishga yoki ayrim maxsus ko'nikmalarni namoyish qilishda qiynalganda va hatolarga yo'l qo'yganda, modul bo'yicha asosiy tushunchaga ega ekanligini namoyish etishi;</p> <p>amaliy ko'nikmalarni (sifati va belgilangan soni jihatdan) mustaqil emas va hatoliklar bilan to'liq bajara olishi;</p> <p>kompetensiyalarni mustaqil emas va hatoliklar bilan egallashi;</p> <p>modulining umumiy tushunchalari bo'yicha qisman bilimga ega bo'lishi va uni standart (namunaviy) vaziyatlarni hal etishda qo'llay olishi;</p> <p>pedagog xodim yordami bilan standart vaziyatlarni hal eta olishi;</p>		

			<p>o'qilayotgan modul bo'yicha asosiy nazariyalar, konsepsiyalar va yo'nalishlar mohiyatini anglashi, ularga baho bera olishi;</p> <p>nazariy va amaliy mashg'ulotlarda pedagog xodim rahbarligida qatnashishi, vazifalarni bajarishda yetarli madaniyat darajasiga ega bo'lishi lozim;</p>		
31-54	FX	"qoniqarsiz" – minimal darajadagi bilimlarni olish uchun qo'shimcha mustaqil o'zlashtirishi zarur	<p>davlat ta'lim standartlari (talablari) doirasida faqat ayrim fragmentar bilimlarga ega bo'lsa;</p> <p>ilmiy terminlarni ishlata olmasa yoki javob berishda jiddiy mantiqiy xatolarga yo'l qo'ysa;</p> <p>nazariy va amaliy mashg'ulotlarda passiv qatnashib, vazifalar bajarish madaniyatining past darajasiga ega bo'lsa;</p> <p>amaliy ko'nikmalarga va kompetensiyalarga ega bo'lmasa, o'z xatolarini hatto pedagog xodim tavsiyalari yordamida ham to'g'rilay olmasa.</p>	2	Qoniqarsiz
0-30	F	"mutloq qoniqarsiz" – to'liq qayta o'zlashtirishi lozim	<p>davlat ta'lim standartlari (talablari) doirasida faqat ayrim fragmentar bilimlarga ega bo'lsa;</p> <p>terminlarni ishlata olmasa yoki javob berishda jiddiy va qo'pol mantiqiy xatolarga yo'l qo'ysa yoki umuman javob bermasa;</p> <p>nazariy va amaliy mashg'ulotlarda passiv qatnashib, vazifalar bajarish madaniyatining past darajasiga ega bo'lsa yoki umuman bajarmasa;</p> <p>amaliy ko'nikmalarga va kompetensiyalarga ega bo'lmasa, o'z xatolarini hatto pedagog xodim tavsiyalari yordamida ham to'g'rilay olmasa.</p>		

ORALIQ NAZORAT (ON)

Talaba xar bir bo'limdan belgilangan kreditlarni to'plagandan keyingina oraliq nazorat (ON) va yakuniy nazoratga (YAN) kiritiladi. ON modul yakunida test va ogzaki surov shaklida o'tkaziladi. Maksimal ball 100, o'tish bali 55 ball.

YAKUNIY NAZORAT (YAN)

YAN modul yakunida og'zaki savol-javob shaklida o'tkaziladi. Bunda talabalarning kompetensiyalarni, amaliy ko'nikmalarni egallash darajasi va nazariy bilimlari tekshiriladi. Maksimal ball 100, o'tish bali 55 ball.

5. Asosiy va qo'shimcha o'quv adabiyotlar hamda axborot manbalari

5.1. Asosiy adabiyotlar

1. Sodikova G.K., Madjidova YO.N., Usmanova D.D. Bolalar nevrologiyasi. Darslik. Toshkent, 2020 y.
2. SHamansurov SH.SH., Studenikin V.M. Nevrologiya rannego detstva. Tashkent, 2010 g.
3. Madjidova YO.N., Usmanova D.D., Abdumavlyanova N.A. Epilepsiya i paroksizmal'niye sostoyaniya u detey. Uchebnoye posobiye. Tashkent 2019 g.
4. Madjidova YO.N., Usmanova D.D., Abdumavlyanova N.A. Epilepsiya va bolalardagi paroksizmal holatlar. O'quv qo'llanma. Toshkent 2020 y.
5. J. Aykardi i dr.; Zabolevaniya nervnoy sistemi u detey: V 2-x t. T 1. Moskva, 2013 g.
6. K.F.Swaiman, Stephen Ashval, Donna M Ferriero. Swaiman's Pediatric Neurology, Principles and Practice. 2017 y.

5.2. Qo'shimcha adabiyotlar

1. Badalyan L. O. Detskaya nevrologiya. Moskva, 2010 g.
2. L.R.Zenkov. Klinicheskaya epileptologiya. Moskva, 2010 g.
3. E.I.Guseva, A.B.Gext. Epilepsiya: fundamental'niye, klinicheskkiye i sotsial'niye aspekti. Moskva, 2013 g.
4. Gusev ye.I., Konovalov A.N., Skvorsova V.I. Nevrologiya, detskaya nevrologiya. Moskva, 2015 g.
5. E.I.Gusev. Nevrologiya, detskaya nevrologiya. Moskva, 2012 g.
6. A.S.Petruxin. Nevrologiya, detskaya nevrologiya. Moskva, 2012 g.
7. Karpov S.M., Dolgova I.N. Nevrologiya. Moskva, 2018 g.
8. Zabolevaniya nervnoy sistemi u detey: V 2-x t. T 1 / Pod red. J. Aykardi i dr.; per. s angl.; obsh. Red. A.A. Skoromsa – M.: Izdatel'sivo Panfilova; BINOM. Laboratoriya znaniy. Moskva, 2013.
9. Metodi issledovaniya v nevrologii i neyroxirurgii. Rukovodstvo dlya vrachey. Moskva, 2000 g.
10. YAxno N.N., Nervniye bolezni. Tom 1 i 2. Moskva, 2003 g.
11. Barker R. Naglyadnaya nevrologiya. Uchebnoye posobiye. Moskva, 2006 g.
12. Swaiman's Pediatric Neurology, Principles and Practice. K.F.Swaiman, Stephen Ashval, Donna M Ferriero and either. 2012 y.
13. Adams and Victor's Principles of Neurology 10th Edition Allan H. Ropper, Martin A. Samuels, Joshua P. Klein, USA, 2014 y.

5.3. Internet saytlari

www.tashpmi.uz
 www.ziyonet.uz
 www.medlincs.ru
 www.medbook.ru
 www.neuronet.ru
 www.emedicine.com

**“EPILEPSIYA VA BOLALARDAGI PAROKSIZMAL HOLATLAR”
 MODULIDAN SILLABUS**

Modulning to'liq nomi	Epilepsiya va bolalardagi paroksizmal holatlar		
Modul kodi:	Kredit hajmi: umumiy - 8kredit SHundan: JB – 8 kredit: ON - 0 kredit (o'tilishi shart) YAN – 0 kredit (o'tilishi shart)	Modul o'tilish davri: 2 ta (3-4)semestr	ECTS value: Ispaniya (Barselona) SJD Barselona Childrens Hospital Theoretical and practical training in Neuropaediatrics Duration: 2 years Management: Dr Jaume Campistol Plana Qualification: Masters Degree Accreditation: 154 credits ETCS
Ta'lim yo'nalishi	70 910305 - Bolalar nevrologiyasi	magistratura	
Modulning davomiyligi	7 hafta		
O'quv soatlari xajmi:	Jami soat:	240	
	SHuningdek:		
	Ma'ruza	-	
	amaliy mashg'ulot	120	
	mustaqil ta'lim	120	
O'quv modulining statusi	Klinik modullar bloki		
OTM nomi, manzili			
Kafedra nomi			

Mazkur kursning o'qituvchilari haqida ma'lumot	Ma'ruzachilarning F.I.SH. -	E-mail:
	Amaliy mashg'ulot o'tkazuvchilarning F.I.SH.	E-mail:
Mashg'ulot vaqti va joyi		
Modulning mazmuni	Epilepsiya va bolalardagi paroksizmal holatlar moduli bo'lajak mutaxassisni tayyorlashning ilk bosqichidan talabalarga kasbiy bilim, ko'nikma va malakalarni shakllantirishni boshlaydi, talabalar tomonidan bemor bilan bo'layotgan muammolarni aniq tasavvur qila olish, muloqot qilish, tibbiyot muassasalarida o'zini tutish, bemorlarni mustaqil kuratsiya qilishni o'rgatadi.	
Prerekvizitlar	Umumiy nevrologiya va bolalik davri nevrologiyasi va perinatal patologiya va bolalarda asab tizimining orttirilgan kasalliklari modullari nazariy qismi hisoblanadi.	
Postrekvizitlar	Epilepsiya va bolalardagi paroksizmal holatlar moduli keyinchalik tug'ma patologiyalar va bolalar irsiy kasalliklari modullari uchun nazariy zamin bo'lib xizmat qiladi.	
Modulning maqsadi	Epilepsiya va bolalardagi paroksizmal holatlar moduli davlat ta'lim standartlari va malaka talablarida talabaniq bilimi, ko'nikma va malakalariga qo'yilgan talablarga muvofiq o'quv rejaga kiritilgan muayyan modul tomonidan mehnat bozori talablariga javob beradigan mutaxassislarni sifatli tayyorlash.	
Modulning vazifalari	<ul style="list-style-type: none"> - epilepsiya va bolalardagi paroksizmal holatlarni kelib chiqishi, patogenezi, klinikasi va davolashni o'rganish, tashhishlashda zamonaviy tashhisiy usullarni qo'llay bilish; - nevrologiya amaliyotida tashhis qo'yish va davolashda kerakli miqdorda qo'llanuvchi choralarga oid ko'nikmani rivojlantirish; - kundalik nevrolog amaliyotida qo'llanuvchi zamonaviy laboratoriya va instrumental tekshirishlarni chuqur tahlil qila bilish; - epilepsiya va bolalardagi paroksizmal holatlarga, bolalarda komatoz holatlarga chalingan bemorlarga yuqori malakali yordamni ko'rsata bilishga oid ko'nikmalarni rivojlantirish; - epilepsiya va bolalardagi paroksizmal holatlar, hamda bolalarda komatoz holatlarga chalingan bemorlarga tegishli sotsial va reabilitatsiya choralarni o'tkazishga oid bilimlarni rivojlantirish; - epilepsiya va bolalardagi paroksizmal holatlar, hamda bolalarda komatoz holatlarga chalingan bemorlar sonini kamaytirishga oid profilaktik choralarni, ilmiy tekshirish va pedagogik faoliyatni amalga oshirishga taalluqli ko'nikmalarni, tashkiliy-uslubiy va administrativ-boshqaruvchilik faoliyatiga doir ko'nikmalarni rivojlantirish. 	
Modul bo'yicha talabalar bilimi, ko'nikma va malakalariga qo'yiladigan talablar	<p>Talaba tasavvurga ega bo'lishi kerak:</p> <p>1. Epilepsiyalar tasnifi. Bolalarda tutqanoq sindromlari tasnifi. Ikkilamchi generalizatsiyalashgan epilepsiya. Parsial epilepsiya. Epilepsiya genetikasi. Vest sindromi. Lenoks-Gasto sindromi. Somatogen tutqanoqlar. Spazmofiliya. Epileptiform tutqanoqlar. Epileptik status.</p> <p>2. Bolalarda prekomatoz va komatoz holatlar. Bolalarda yallig'lanish genezli serebral komalar. Bosh miya o'smalarida serebral koma. Bolalarda tutqanoq genezli serebral komalar. Bolalarda travmatik</p>	

	<p>genezli komatoz holatlar. Bolalarda qon-tomir genezli komatoz holatlar. Bolalarda somatik komalar. Bolalardagi nodifferensiallashgan komatoz holatlar. Bolalardagi differensiallashgan komatoz holatlar to'g'risida.</p> <p>Talaba bilishi shart: Epilepsiya va bolalardagi paroksizmal holatlar, hamda bolalardagi komatoz holatlari kelib chiqishining xavf omillarini, ya'ni genetik, bosh miya jarohatlari, tug'ma anomaliyalar, infeksiyalar, metabolik buzilishlar, intoksikatsiyalar, neyrodegeneratsiyalar va serebrovaskulyar kasalliklarini kelib chiqish mexanizmini; epilepsiya va bolalardagi paroksizmal holatlarga chalingan bemor bolalarni davolash va rehabilitatsiya tamoyillari, laborator-instrumental tekshirishlarni o'tkazish uchun ko'rsatmalarni; bolalardagi epilepsiya va paroksizmal holatlarning, bolalardagi komatoz holatlarining klinik va tashhis mezonlarini.</p> <p>Talaba bajara olishi lozim: 1. Nevrologik statsionarda bemorlarga tashxis qo'yish, epilepsiya va bolalardagi paroksizmal holatlarda kasalliklarning shikoyatlarini (asosiy, yondosh), kasallik kelib chiqish tarixini, hayot anamnezini yig'isha bilish; 2. Nevrologik statusini tekshirish; 3. Nevrologik bo'limda epilepsiya va paroksizmal holatli bemorlarni olib borishni; 4. Zarur tashxislash funksional usullarini (EEG, MRT) to'g'ri tanlash; 5. Zarur tibbiy hujjatlarni olib borish (ambulator karta, kasallik tarixi); 6. Individual rehabilitatsion dastur va rehabilitatsiya retseptlarini tuzish.</p> <p>Talaba quyidagi ko'nikmalarga ega bo'lishi lozim: Epilepsiya va bolalardagi paroksizmal holatlarini boshqa kasallik klinik holatlardan farqlay olish, ambulator davo muolajalarini tayinlash, kerak bo'lganda esa statsionar davolanishga yoki mutaxassis ko'rigiga yuborish, laborator-instrumental tekshirishlarni tahlil qilish, rehabilitatsiya va dispanserizatsiya o'tkazish, nogironlik darajasini aniqlash</p>
Ta'lim berish usullari	- amaliy mashg'ulotlar - ilmiy tadqiqot ishlari
Ta'minot	videofil'mlar, mul'timediyali va o'qituvchi komp'yuter dasturlardan, o'qitish metodikasidagi yangi texnologiyalardan, mavzular bo'yicha nazariy bilimlarni so'rashdan foydalaniladi; magistr talabalarining mustaqil ishi, individual va guruhli prezentatsiyalar, uyga berilgan vazifalarni tayyorlash, referatlar yozish, testlar, vaziyatli masalalar va boshqalar.

O'qitish natijalari:

Modulni yakunlaganda talaba biladi:

Epilepsiya va bolalardagi paroksizmal holatlar, hamda bolalardagi komatoz holatlari kelib chiqishining xavf omillarini, ya'ni genetik, bosh miya jarohatlari, tug'ma anomaliyalar, infeksiyalar, metabolik buzilishlar, intoksikatsiyalar, neyrodegeneratsiyalar va serebrovaskulyar kasalliklarini kelib chiqish mexanizmini; epilepsiya va bolalardagi paroksizmal holatlarga chalingan bemor bolalarni davolash va rehabilitatsiya tamoyillari, laborator-instrumental tekshirishlarni o'tkazish uchun ko'rsatmalarni; bolalardagi epilepsiya va paroksizmal holatlarning, bolalardagi komatoz holatlarining klinik va tashhis mezonlarini.

Modulni yakunlaganda talaba bajara oladi:

1. Nevrologik statsionarda bemorlarga tashxis qo'yish, epilepsiya va bolalardagi paroksizmal holatlarda kasalliklarning shikoyatlarini (asosiy, yondosh), kasallik kelib chiqish tarixini, hayot anamnezini yig'isha bilish;
2. Nevrologik statusini tekshirish;
3. Nevrologik bo'limda epilepsiya va paroksizmal holatli bemorlarni olib borishni;
4. Zarur tashxislash funksional usullarini (EEG, MRT) to'g'ri tanlash;
5. Zarur tibbiy hujjatlarni olib borish (ambulator karta, kasallik tarixi);
6. Individual reabilitatsion dastur va reabilitatsiya retseptlarini tuzish.